

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol, Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

ESTABLISHED 1874 (New Yorkské Listy) FRIDAY SEPTEMBER 20, 1974. • PERTH AMBOY, N. J. — NEW YORK, N. Y. No. 39. — — PRICE 20¢

Francie a nová Evropa

Francouzský prezident Giscard d'Estaing nepřekvapil, když si ve svém rozhlasovém a televizním projevu stěžoval na inflaci a také na vývoj na mzdové frontě, který nepřispívá k úspěchu protinflačních opatření. Podle francouzského presidenta — který byl před svým zvolením do nejvyšší funkce ministrem financí, stouply ve Francii v posledních třech měsících ceny o čtyři procenta a mzdy o něco přes šest procent. Giscard d'Estaing konstatoval, že to jsou nerozumně vysoká čísla, s kterými nemůže žádné hospodářství žít. Prohlásil také, že sní o dni, kdy se francouzské odbory zapojí do protinflačního boje, ale to zůstane asi ještě dlouho pouhým snem, máme-li soudit podle nepříznivé reakce na presidentův projev zvláště na komunistické levici, která je silná politicky i odborově. Tato levice vede nepřetržitě politický zápas za rozšíření své základny. Už v kampani k presidentským volbám se ucházela o přízeň těch gaullistů, pro které nebyl Giscard d'Estaing jako nezávislý republikán jejich mužem, a po volbách, respektive jmenování Chiracova kabinetu — jehož složení snad neodpovídá představám všech skálních gaullistů, pokoušeli se komunisté lovit v gaullistických vodách s novou intenzitou. K viditelným úspěchům to dosud nevedlo. Patrnější je jistě znepokojení nad touto taktikou komunistického vedení v členských řadách strany. Ostatně to nezůstává bez protitahů ve vládním táboře. Koneckonců Giscard d'Estaing šel do voleb s programem vytvořit novou většinu, to je získat na svou stranu nejrozumnější politické proudy. Po třech měsících v Elysejském paláci se Giscard d'Estaing

dovolává toho, že dal Francii vyhlídky na liberálnější profil vládního systému. Presidentův spojenec v táboře politického středu, ministr spravedlnosti Jean Lecanuet šel o krok dále v otázce složení nové, reformní většiny a vyzval socialisty, aby opustili své spojení s komunisty a aktivně spolupracovali s vládou. Lecanuet vychází zřejmě z toho, že ne všichni francouzští socialisté jsou stoupcí akční jednoty s komunisty, a to tím méně, čím více se přesvědčují, že vláda má opravdu vůli k reformám, z nichž některé už provedla. Inflace však klade reformnímu úsilí překážky a živí také nespokojenost, čehož se snaží využít komunistická agitace. Giscard d'Estaing nemohl za nynějšího vnitropolitického zápolení očekávat, že komunistická levice projeví pochopení pro jeho argumenty. Nezískal je ani pro své evropské argumenty. Ve svém projevu chlánil, že se Francie, která má v tomto pololetí předsednictví v ministerské radě Evropského hospodářského společenství, ujme iniciativy v zájmu urychlení procesu — jehož cílem je vytvořit hospodářskou, ménovou a politickou jednotu západní Evropy. Giscard d'Estaing neoznámil žádné podrobnosti o tom, co Francie navrhne, ale tvrdil, že se západní Evropa musí spoléhat sama na sebe. V té souvislosti vyslovil nejen znepokojení nad tím, že se nepodařilo zabránit novému kyperskému konfliktu, ale také nelibost, že při změně v čele Spojených států nebyla v oficiálních prohlášeníh o zahraniční politice jmenovitá zmínka o Evropě.

Giscard d'Estaing jako by si nevšiml toho, že prezident Ford hovořil o rozvíjení spolupráce s atlantickými partnery Spojených států. Bud' jak bud', ani myšlenka sjednocené Evropy, jež podle francouzského presidenta teprve udělá z našeho světa moderní svět, neměla příznivou odezvu u francouzských komunistů, kteří opakovali své standardní argumenty o Evropě monopolů, až

Jednání USA - Rumunsko

V minulých dnech přijal prezident Ford Vasila Pungana, poradce rumunského presidenta Ceausescu. V příhodné nové rozmluvě o vývoji americko-rumunských styků tlumočil Pungan prezidentu Fordovi z pověření presidenta Ceausescu pozvání, aby americký prezident navštívil Rumunsko. Pozvání bylo v zásadě přijato, třebaže doba, kdy se uskuteční, nebyla blíže určena: tiskový tajemník Bílého domu řekl, že prezident Ford neplánuje cesty do ciziny. Technicky vzato, pozvání je vlastně jen obnovou předchozí žádosti, když Ceausescu v provincii pozval k zájezdu do Rumunska presidenta Nixona. Nicméně některé politické znaky pozvání jsou důležité. Je tu především fakt, že je to první veřejné oznámení pozvání presidenta Forda hlavou komunistického státu. Pověsti,

že Peking i Moskva vybídlý presidenta Forda k návštěvě, nebyly oficiálně potvrzeny. Za druhé lze z přijetí pozvání vyčíst, že Spojené státy hodlají nadále zachovat otevřený poměr k Bukurešti a — jak se dá soudit — podporují nezávislou politiku Rumunska. Konečně je to doklad, že prezident Ford hodlá pokračovat v Nixonově politice uvolnění napětí mezi Západem a Východem, jak to už v několika prohlášeníh řekl. Ovšem pokud jde o uskutečnění návštěvy, je to záležitost pořadí a v čele naléhavosti není Rumunsko, nýbrž západní Evropa. President Ford by chtěl upevnit vztahy k atlantickým spojencům v Evropě, ale zájezd do Bruselu anebo jiného hlavního města v západní Evropě nepřichází v úvahu dřív, jak na jaře příštího roku. Je však možné, že by pre-

sident Ford zaletěl do Bukurešti po konferenci s evropskými spojenci. Ale ani to není jisté. Nejprůhodnější doba k návštěvě Rumunska by byla po té, co Spojené státy poskytnou Rumunsku doložku nejvyšších výhod, jenže Kongres nespěchá aby presidentovu žádost v tomto směru schválil. Zákonnodárci spojují žádost o doložku nejvyšších výhod Rumunsku s problémem nejvyšších výhod Sovětskému svazu, kde je záležitost komplikovaná otázkou svobodné emigrace ze Sovětského svazu. Nicméně složitý komplex všech těchto problémů se začíná vyjasňovat a je docela možné, že se na schválení zákonné předlohy, jež by prezidentu Fordovi umožnil poskytnout Rumunsku doložku nejvyšších výhod a tím by se ovšem připravila velmi příznivá nálada k úspěšné cestě amerického presidenta do Bukurešti.

Co se slavilo?

Skončily hlavní oslavy třicátého výročí Slovenského národného povstání a nebude me popírat, že vládnoucí režim je organizoval až do pompéznosti. Máme-li tu ovšem na mysli množství těch různých projevů, článků a manifestací. Takovéto jubileum si náležitou pozornost právem zaslouží a jeho oslavy by nemusely být předmětem kritiky, kdyby se při nich nezkreslovala historická pravda a kdyby jejich účelem nebyla jen úzkoprsá služba současným požadavkům současné moci. Někteří západní žurnalisté, kteří si pompéznosti oslav alespoň stručně povšimli, usoudili, že režim se tak snažil vnutit se do zvláštní přízně slovenského národa. Je to, podle mého názoru, špatný odhad. Pročítáme-li znovu všechny ty projevy a články, věnované výročí povstání, pak v nich především převažuje nikoli důraz na slovenskou národní svébytnost, ale na oslavování úlohy Sovětského svazu, jež význam je mimochodem, právě v historicky pravdivém zákulisí sloven-

ského povstání proti naci-smu, víc než problematický. A který je ovšem ještě problematictější, dává-li se do souvislosti s dnešní skutečností, kdy Moskva je okupační velmocí i nad Slovenskem.

Ono podbízení se nikoli slovenskému národu, ale Sovětskému svazu, bylo víc než patrné i z vystoupení Gustáva Husáka, ať už máme na mysli článek, který napsal pro moskevskou Pravdu, nebo jeho projev ve výroční den povstání v Banské Bystrici. Jedná se přitom o muže, který mohl být nepochybně dlouho považován přece jen za mluvčího jistých slovenských zájmů, který se osobně účastnil organizace povstání — a později — ve stalinistických letech — byl — a snad i právě za to — odsouzen v konstruovaném procesu na doživotí — jako takzvaný slovenský buržoasní nacionalista.

Dnes v jeho vystoupeních jsou tato léta, které i slovenský národ považuje za temnou stránku svých dějin, vy-dávána za údobí šťastného

rozvoje. Snad nic nemůže lépe dosvědčit, jak i první muž ve státě je nucen měnit svoje názory, jako toto malé srovnání. V předvečer okupace, 20. srpna 1968, navštívil Gustáv Husák hliníkárnou v Žiaru nad Hronom, závod nesoucí mimochodem název Slovenského národného povstání. Pronesl tam projev, ve kterém ostře kritizoval, že demokratizační proces na Slovensku zaostává a o reformním hnutí, k němuž se tehdy plně hlásil řekl: "Já som pevne presvedčený, že tento nový prúd, predstavovaný u nás súdruhom Dubčekom, je tak silný v českom i slovenskom národe, že niet už tej sily, aby mu vol'akto dvere pozatváral..." Na druhý den se taková síla našla v podobě sovětských okupačních vojsk. Ale Gustáv Husák tehdy také hovořil k nadcházejícímu-tehdy 24. výročí slovenského povstání a spatřoval v něm-tehdy-hnutí, jehož ideály se plně naplňují teprve obrodným procesem. Připomněl-tedy — bez ubrousku a bez servítky, (Pokrač. na str. 7)

Prosíme čtenáře,

aby přímo nám hlásili změny adres. Je to rychlejší a jednodušší než přes poštovní úřad

Redakce

O ČESKOSLOVENSKU

Zrušená univerzita

Podle vládního zákonného opatření zastavuje ke dni 30. září 1974 činnost Univerzita 17. listopadu v Praze. Na této vysoké škole studovali většinou studenti ze západních zemí a ze států "třetího světa". Přípravovali se tu na studium na normálních čs. vysokých školách. Kromě toho měla tato univerzita katedru pro české tlumočníky do různých jazyků. Zahraniční studenti, pokud nebudou přijati přímo na nějakou čs. vysokou školu, budou muset napříště — budou-li chtít na Východ — studovat pouze v Moskvě, kde existuje pro tento účel Univerzita Patrice Lumumby.

Obnovený provoz

V elektrárně Tisová na Sokolovsku (Fa'knov) byl obnoven provoz na 100-megawattovém bloku, poškozeném počátkem roku havárií. Bylo nutno obnovit 76.000 technicky náročných zařízení a přístrojů. Oprava byla — podle hlášení podniku — o půl roku zkrácena, aby mohl blok naplno jet už v nadcházejícím období vyšší spotřeby proudu. Vydrží?

Shání se staré železo

V Československu se stále silněji ozývá ústřední volání po zvýšeném sběru starého železa. Přitom nejde o sběr ze strany obyvatelstva, hlavně školní mládeže, jak se to fedovalo kdysi. Dnes mají o tuto záležitost pečovat především podniky. Zjistilo se např., že v některých továr-

Jednání s americkým velvyslancem

Čs. ministr zahraničních věcí Chňoupek přijal 9. září v Černínském paláci velvyslanec USA Alberta Sherera, s nímž jednal o otázkách konference o evropské bezpečnosti a spolupráci v Ženevě, na které velvyslanec Sherer vede americkou delegaci. Byly také projednány otázky, týkající se dohody Mezi USA a ČSSR o vypořádání některých vzájemných majetko-právních a finančních otázek.

Shánějí se místenky

V Praze — natož pak v jiných menších městech — je už dlouho velmi obtížné sehnat místenku na různé rychliky. U nádražních pokladen stojí často dlouhé fronty zájemců. Organizace je nedokonalá, chybí spolupráce s cestovními kancelářemi, takže evidence většinou neklape. Lidé přijdou s místenkou a na jejích místě už někdo sedí. Má místenku vystavenou jinde. Proto se teď má pro tento účel nasadit počítač čs. výroby, který by mohl rezervace a i jiné úkoly vyřešit během dvou minut. Termín však nebyl sdělen.

Zvláštní gymnázia

V Jevíčku u České Třebové je jedno ze dvou gymnázií v českých zemích se specifickým zaměřením na žáky, vybrané pro studium v cizích zemích. Tady konkrétně do Sovětského svazu, Německé demokratické republiky a do Bulharska. Učební osnovy jsou soustředěny samozřejmě hlavně na studium příslušných jazyků. Druhé takové gymnázium je ve Žďáru.

Basilej-Praha

Zatím první lod' Čs. plavby labsko-oderské podnikla dlouhou cestu za nákladem a zpět. Z Basileje — odkud pak jela po Rýnu, po kanálech v obou německých státech a pak po Labi přes Děčín a pak po Vltavě do Prahy, celkem asi 3000 km — přivezla pro rakouskou atomovou elektrárnu 200-tunovou reaktor. Pro rozměrnost nákladu nebylo možno použít ani silniční, ani železniční dopravy.

Zajímavý hospodářský seminář

Sovětský svaz a Československo neobeslaly národohospodářský seminář v Benátkách, na kterém se za účasti zástupců Bulharska, Maďarska, Polska, Rumunska, dále Jugoslávie a různých západních zemí projednávala anti-inflační politika na východě a na západě. Vzhledem k rozdílu mezi řízeným a svobodným hospodářstvím nemohla tato diskuse být o mnoho více než informativní, ale nakonec už to, že se uskutečnila, ilustruje, že mnohé hospodářské problémy mají globální rozměr. V průmyslových zemích, odkázaných na dovoz tekutých pohonných látek, zasáhlo drastické zdražení nafty a naftových produktů do cenové struktury a ohrozilo kontrolu inflačních tlaků, které v předcházejícím vývoji souvisely namnoze jen s nadměrnou konjunkturou. Zvýšení výrobních nákladů muselo vést k růstu cen výrobků a to nemohlo být bez vlivu na vývoj na světovém obchodním trhu, od kterého se nemůže žádná země izolovat. Stabilizační opatření v různých západních zemích se střetla s různým úspěchem. Nejúspěšnější v tomto ohle-

du zůstává západní Německo, aniž to muselo vykoupit příliš negativním vývojem zaměstnanosti. Počet pracovních příležitostí ve spoikové republice je sice nyní o něco menší než počet uchazečů o volná místa, kdežto v uplynulých letech tomu bylo výrazně naopak, ale západní Německo zaměstnává nadále masu pracujících ze zahraničí a docíluje nadále impozantní přebytky ve své platební bilanci. K opačnému vývoji došlo v Itálii, která má západoevropský rekord v inflaci a je současně mnohem vážněji ohrožena problémem nezaměstnanosti. Pro obě existují v Itálii specifické důvody, a to strukturálního a politicko-hospodářského rázu. Sem spadá i problém jižní mentality. Přesto se v Itálii vyskytla téze, že poměrný úspěch západoevropských stabilizačních opatření ztěžuje vývoj v zemích, které existující problémy nezvládly. Jistě nebylo toto kontraversní tvrzení příčinou že výsledkem schůzky spolkového kancléře Schmidta s ministerským předsedou Rumorem v Bellagiu bylo poskytnutí úvěru západoevropské spolkové banky italské národní bance, a to ve výši dvou miliard dolarů.

Tento vysoký úvěr, za který Itálie uloží u spolkové banky jako záruku část svých zásob zlata, vyjadřuje vědomí, že hospodářská krize v jed-

né členské zemi Evropského hospodářského společenství ohrožuje ekonomii ostatních partnerů. V daném případě jde také o to, aby Itálie nebyla nucena k novým omezením dovozu z jiných zemí, což by postihlo na předním místě západoevropské výroby.

Západoevropský úvěr Itálii je však v peštate jen krátkodobou výpomocí a italské hospodářství potřebuje perspektivu pokud možno dlouhodobé stabilizace. Otázka další pomoci, tentokrát ze společné pokladny Evropského hospodářského společenství, zůstává na pořadu. Byly však vysloveny pochybnosti, že by Itálie mohla tuto pomoc dostat tak rychle, jak si přeje, neboť kolektiv společného trhu bude pravděpodobně potřebovat dost času k diskusím a dal asi přednost možnosti vyčkat, až se vyjasní otázka britského postoje v organizaci. To by bylo pochopitelné až po očekávání nových parlamentních volbách ve Velké Británii. V kruzích Evropského hospodářského společenství a zvláště v Římě je nyní zájem o to, aby arabští producenti nafty investovali část svých zisků v západní Evropě a specificky v Itálii. Tím by se obnovila ekonomická rovnováha, kterou v západní Evropě porušil prudký růst cen nafty a naftových produktů.

VADY PLETI, VRÁSKY?

nebo jejich náznaky po 30ti letech vyhleďte s Laguna vitaminovými a regeneračními krémy. Jsou již předepisovány kosmetology k udržení nebo k opětovnému získání mladistvého vzhledu i u starší, suché a unavené vyhlížející pleti. V krátkém čase 2 až tři týdnů — mnohé ženy teď vidí kontury obličeje napnuté, obličej i krk zpevněny, barvu a ton pleti dramaticky zlepšeny a věk prozrazující linie vyhlazeny. Oba krémy vnikají hluboce a působí rychle, neboť jsou odlišné od jiných krémů jak svým jedinečným složením, tak i viditelným účinkem. Vystříhněte oznámku a objednejte s důvěrou ještě teď, neboť čas pracuje proti vám! Nejlepších výsledků docílíte používáním obou krémů. A na osvětlení krve a sílu každé ráno se snídání vezte 1 kapsli Zdravi-taminu. Ano je úplný zázrak, tato kombinace dvou výživných krémů k zevnímu použití a vnitřní ZDRA-VITAMIN. — Píše B. Vašková z Omahy. Proto napište si ještě teď o LAGUNA 5ti vitaminový, výživný, kráslicí a rychle hojící pro dospělé, mladistvé i děti, nemastný krém denní za \$3.50 a LAGUNA-omlazující (Anti-wrinkle) výživný s přírodními Estrogenickými hormony na různé vady pleti a vrásky, lehce mastný na noc, nová formule se 3mi vitamíny \$3.50-LAGUNA tekutý balsam-krém na ruce i tělo po koupeli i práci. Obsahuje E-vitamin, olejčky z léčivých bylin a Chlorofyl desinfikující tělo. Velká láhev za \$3.00. Všechny 3 krémy jen \$9.00. A na oživení krve a energie vezte každý den ráno ZDRAVI-TAMIN kapsle na 5 týdnů \$3.98, na 10 týdnů jen 6.98, ušetříte dolar. Připojte-li o 80 centů více na rychlou poštu máte to do 4 dnů! Přiložte cash, neztratí se a ušetříte na money order, check nebo na COD. Také do Kanady, ale ne COD. Vyhlížejte mlaději v každém věku! Nejlepší výsledky používáním obou krémů.

LAGUNA COSMETICS, Anna Jelínková DPT, 6 P. O. Box 205, Laguna Beach, Calif. 92652.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz. Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodí se skrt-něte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhrad-něte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dít i šekem nebo money order. Jméno: Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ

Co by dělal Masaryk?

Ferdinand Peroutka

III.

Šest let uplynulo, sovětští vojáci ještě jsou v Československu v kasárnách, jež si vybudovali, a sovětští zástupci a agenti bydlí tu ve velkých budovách. Když si sověty usmyslí vystavět pro sebe velkou budovu v Praze, starý krásný park musí ustoupit a dát své místo. Vzniká pocit, že svět československé otázky nevěnuje patřičnou pozornost, ačkoli případ je jasný. Invaze je jasný případ. Československý exil je někdy ochoten nasypat popel na svou hlavu. Tu pak ten nebo onen praví: "Není mezi námi Masaryka." Tím ten nebo onen chce říci, že Masaryk by snad dovedl lépe vyložit československou otázku širokému a pestrému světu, jak dnes existuje. Bylo by také možné říci: "Není dnes mezi námi Beneš." Masaryk a Beneš spolu v prvním a Beneš sám v druhém exilu měli snadnější přístup k oficiálním místům než mají dnes exulanti všech národů. Ačkoli víme proč, někdy se tváříme, jakobychom nevěděli.

Byla tenkrát válka, vůdce válčících států hledali spojence v lidu podmaněných národů, vítali a podněcovali domácí odboje, velebili partyzány a pomáhali jim, vyjednávali s exilovými vůdci, dovolovali jim tvořit zahraniční vlády a slibovali jim, co bude po válce. Válka pracuje rychleji než mír. Dnes, v míru, ani Masaryk by nemohl ustavit zahraniční vládu.

Řekli jsme už, že atomová bomba hluboce proměnila svět. Jak asi bylo nutno, dvě jediné dnešní skutečné velmoci, Amerika a Rusko, se dohodly, že povedou svou politiku tak, aby nedošlo k nukleární válce. Žijeme v období velmocenské politiky, která však není bez problémů. Dohodu uzavřeli dva velmi nestejní partneři. Jeden partner neuznává právo sebeurčení ani pro národy ani pro jedince. Mezi Amerikou a Ruskem zůstává nepřeklenutelný rozdíl demokratické a diktátorské ideologie. Ale zatím obě velmoci pozorně odvažují své činy a slova a společně kladou pokličku nad varem bublajícího světa. Kdesi pod touto pokličkou je také otázka národů, které ztratily svobodu.

Ve světě je konkurence nutností, a sotva bychom mohli lidsky a politicky kritisovat, jestliže za největší přítomnou nutnost bylo uznáno zabezpečit svět před nukleární zkárou, je-li to možno. Jsou i jiné nutnosti, které dostávají přednostní pořadová čísla. Jsou starosti, jaké ještě nebyly. Světová inflace podkopává řád a klid. Západní Evropa poprvé shledala, že nemá zaručenu klidnou do-

dávku surovin. Ochota vzdálených zemí dodávat suroviny může přestat, suroviny se mohou stát nástrojem studené války, o níž optimisté praví, že neexistuje. A v neklidném světě často vypukne menší válka, vždy provázena starostí, aby nevyrostla ve válku velkou. Státnici dávají rozhodnou přednost urovnání konfliktů právě se odehrávajících před vyřizováním konfliktů minulých. Rok 1968 zapadá do minulosti.

Čechoslováci by mohli cítit, že mají obzvláštní nárok na západ. Mohli by říci: proč jste nás budili? proč jste nás nenechali spát na mohutných a ještě teplých prsech matušky Rusí? Proč jste nás příkladem i výzvami naváděli, abychom chtěli být plno-právními a kritickými občany? Proč jste nám tvrdili, že to je směr dějin? Proč jsme vás více než kdokoli jiný v našem okolí. Myslíme, že jsou citová pouta mezi vámi a námi.

To je dobrá rétorika, avšak i jiní národové mají rétory. Exilové organizace těch národů, který ztratily svobodu, sepisují resoluce a posílají je na stoly státníků. Resoluce cobyčejně trpí na to, co je třeba nazvat pathetickým omylem. Pravda o pathosu je ta, že nejvíce působí na ty, kdo cítí stejně jako my, na ty, které jejich vlastní okolnosti vedou k tomu, aby cítili chladněji. A je známo, že citlivost lidí bývá otupena množstvím smutných a tragických případů. Jednotlivý případ často dojde více. Na stolech státníků je tlačnice resolucí. Nové africké a asijské státy nadmuly jejich počet. Někdy stát v Africe nebo v Asii se rozdvojí, jedna jeho polovina bije druhou jeho polovinu, a obě poloviny píší svou vlastní resoluci. Kdo svedl k tomu — aby sepsal resoluci, má vědět, do jak velké konkurence se dostává se svým podnikem. Žaloby a žádosti, s podstatou i bez podstaty, nebo napůl s právem a napůl s neprávem, se hrnou z celého světa.

Aniž bychom úctu k Masarykovi o vlas zmenšovali, musíme se ptát, zda naše resoluce by lépe obstály v konkurenci s jinými resolucemi, kdyby on je sepisoval. Ve své době přesvědčivě vyložil československou věc. Dnes není třeba mnoho vykládat a začínat od začátku. Jak věříme — jak víme — zcela jasná pravda o Československu je v myslích západních státníků. Ale je tam uvězněna. Nemají, nemohou mít pochyb o tom, že byl vpád a že byl útočník a byl napadený. Ale když Brežněv dával povel k vpádu do Československa, ptal se zároveň: chcete k vůli tomu nukleár-

ní válku? Dovedl by Masaryk — jako nějaký obr — odvalit tento balvan?

Opět musíme — dosti váhavě — něco dodat. Jako každý, Masaryk byl syn svého času. Známe všechny jeho argumenty a apely, leží před námi seřazené v jeho Pamětech. Nemůžeme je opisovat. Svět mluví novou řečí, musíme hledat novou řeč. Jiné knihy a jiné citáty jsou slavné. A mnohostrannost lidské povahy nyní více vychází na jevo. Na jedné straně osvozený západní člověk vytváří nové a nové problémy, projevuje nová a nová přání. Na druhé straně... Přinejmenším řečeno, náš čas je složitější. "Člověk je široký, já bych ho zúžil", řekl Dostojevský. V Masarykově době ještě pod tlakem tradiční disciplíny existoval "užší" člověk, zdálo se, že některé činy nejsou možny. Při vši své představivosti Masaryk nebyl připraven na "mnohostrannost" člověka, jaká potom se ukázala. Nebyl schopen předvídat smrt milionů lidí v plynových komorách, že člověk i tímto způsobem bude bít člověka. Ani že se ustaví vláda a vlády, které budou pořádat procesy tak dokonale falešné a smrtelné, jak byly Stalinovy čistky. Masarykovými odpůrci byly rakouský a německý císař, mnohem rozpačtější ve věcech útlatku. Za Rakouska Masaryk vedl svou opozici proti rakouské politice pod ochranou soudů nezávislých na císaři a na arcivévoděch. Jací dva noví císaři a jací noví arcivévodové se od té doby objevili! Jaké nové soudy!

Na začátku let třicátých, snad i pod vlivem přípravující se choroby, v rozhovorech s Masarykem musilo někdy připadat, že nemá plný kontakt s tím, co může být. V Německu nacismus zdvihal hlavu, mnozí byli znepokojeni, Masaryk se dival klidně. Zdálo se mu, že nacismus vychází hlavně z nespokojenosti německých generálů a důstojníků, kteří chtějí vyšší platy. Až je dostanou, nacismus ztratí své vůdce a uvadne. Neočekával, že málo vzdělaný Hitler by se mohl stát vůdcem v civilisované zemi ani že by mohlo přijít něco zcela nebyvalého. Byl humanistický gentleman, a ze základní úcty k člověku nemyslí na některé ohavné možnosti vývoje. My žijeme v extrémnějším světě.

Podle jakéhosi antropomorfismu, jenž váže velké události k vůli jedné osoby, také v únoru 1948 prý by bylo všechno jinak dopadlo, kdyby na pražském hradu byl prezident Masaryk. Tato teorie předpokládá, že komunistická internacionála by se byla dívala na Masaryka aspoň poněkud tak, jak my

se díváme, a že, ačkoli se už rozhodla zmocnit se Československa, přece by se byla ostýchala učinit tak proti vůli zasloužilého a moudrého muže. Ze připravené komunistické čety, se svou nuznou psychologii, by byly váhaly vyvléknout Masaryka z Hradu, třeba za ruce a za nohy, nebo že by z ohledu k němu sovětská armáda na hranicích méně hrozila. Když potom komunistická internacionála mnohokrát odhalila svou podstatu, musí být taková ohleduplná domněnka pokládána za planou. Je-li možno hádat, co by bylo kdyby Masaryk byl odmítl podepsat novou, komunisty vnucovanou vládu: resignoval by a bouchl za sebou dveřmi. Všechno ostatní by se bylo stejně dostavilo.

V Pamětech Masaryk píše, že k americkému prezidentovi Wilsonovi dostal se "dosti pozdě", když už válka byla na sklonku. Ale měli spolu plodné rozhovory. Patřili k stejnému času a v hlavních věcech cítili stejně. Wilson řekl, že má v sobě protestantskou etiku, a to že ho činí někdy tvrdohlavým. Masaryk měl v sobě silný element téže etiky. Jako všechno, také toto se posunulo. Hojně zastoupené nové filosofické proudy kritisují nyní protestantskou etiku jako překážku plného života a "sebevyjadřování". Ve světě je plno úspěšných hlasatelů iracionalismu — zatím, než všechny následky iracionalismu byly vyzkoušeny. Právě se nám, že nové směry vytvoří novou mravnost člověka osvobozeného od všech příkazů. Je třeba ještě nějakou chvíli čekat, jaká to bude mravnost.

Masaryk byl jedním z velkých mužů 19. století, jako Tolstoj, jako Ibsen. V konkurenci dvou století celá pravda nikdy není na jedné straně. Až všechny možnosti a nálady 20. století budou vyzkoušeny, podle vši pravděpodobnosti bude se hledat pevnější základna, jakou mělo století devatenácté. Když Masaryk umíral — cítili jsme, že jedna epocha skončila a druhá přichází. V určitém smyslu Masaryk umřel!

Moskva a Peru

Komunistické sdělovací prostředky v posledních dnech opět široce referují o sovětské hospodářské pomoci republice Peru. Zdůrazňuje se sovětská účast na budování hydroelektrárny a zavlažovacího systému v Olmos na severním pobřeží Peru. Nejsou to vlastně novinky; připomíná se tu jen projekt, na němž se Lima s Moskvou dohodla v zásadě už loňského roku. Jestliže se ovšem dělá taková reklama přátelským vztahům Peru k Sovětskému svazu, vynoří se také automaticky otázka, proč. Je to svým způsobem podivná situace: v Peru a Chile, dvou sousedících zemích, vládnou vojenské junty; v obou zemích jsou zakázány politické strany; Peru má zestátněný nesvobodný tisk, Chile má neméně tvrdou cenzuru; v obou zemích se pronásledují političtí odpůrci, i když třeba různými prostředky; Peru vypovídá do exilu nepohodlné osobnosti, Chile je izoluje a vězní doma; v obou zemích má velké slovo policie, v Peru existuje už rok také občanská garda, připomínající dělnické milice, a ministr vnitra hrozí, že s nepřáteli revoluce zatočí — jak nedávno s uspokojením hlásil pražský rozhlas. Proti Chile se vede obrovská mezinárodní kampaň, ale peruánská cesta nacionalního socialismu je pro sovětský blok velmi přijatelná.

Znalci latinskoamerické scény říkají, že po pádu Allendeho vlády lidové jednoty se Moskva prostě rozhodla pro novou strategii, za daných poměrů je lépe podporovat nacionalistické, obvykle pro-

(Dokonč. na str. 4.)

včas, zároveň se svou epochou. Odkázal nám nejlepší síly jedné epochy.

Jak zachovat toto dědictví a zároveň co dělat a jak argumentovat ve století dvacátém? Opět, potřeť, je úkolem exilu zastupovat československou věc. V nových však podmínkách. Bude předmětem další úvahy: co dělat?

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A. OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

**DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED**

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SPOCI
Secretary

CO SE DĚLO
V POLSKU?

Už před časem jsme zaznamenali opětovně se vyskytující zprávy o pracovních konfliktech, k nimž nedávno došlo v polských přístavech, a při nichž nespokojení dokaři použili určitých forem pracovního boje, například zpomalování pracovního tempa. Stranický deník Głos Wybrzeża, vycházející v Gdaňsku, v minulých dnech tyto zprávy nepřímou a velmi opatrným způsobem potvrdil. Přinesl reportáž z Gdyně, v které, jak napsal, líčí život a práci v tomto velkém baltském přístavu. Reportér hovořil s dokaři, skupinovými předáky a úředníky přístavní správy a vyptával se na příčiny poruch, které nastaly, jak napsal — za hlavní sezony v červenci. Partneři v rozhovorech celkem otevřeně přiznávali, že existovaly důvody k neklidu a že poruchy nesouvisely jen s mimořádně nepříznivým počasím. "Jiné problémy", jak řekli, "přispěly k tomu, že normální pracovní tempo v přístavu bylo narušeno." Neklid vznikl zjevně ve chvíli, kdy vstoupil v platnost nový systém pracovních norem.

"Nový systému norem" — je možno číst v reportáži — "byl zaveden ještě předtím, než nás informovali o jeho příslušných ustanoveních. Ani vedoucí brigád pořádně nevěděli, co ve skutečnosti znamená. "Poruchy začaly" — je možno číst dále — "když někteří dělníci zjistili, že výplaty záloh jsou menší než obvykle a nedovedli si to vysvětlit. V řadě případů byly totiž normy upraveny, což se týkalo hlavně těch, kteří vykládali drobné náklady. Přístavní správa později přiznala, že normy byly zavedeny poněkud opožděně, což prý způsobilo, že nebylo dost času na vysvětlivky a už vůbec ne na jednání o možných změnách." V dalším průběhu rozhovoru řekli partneři

Mezinárodní přehled

reportéra, že rozčilení bylo naprosto zbytečné, poněvadž se při bližším prozkoumání ukázalo, že nové předpisy jsou pro většinu kategorií příznivé." "Všechno je teď jasné", zní jeden výrok, výplata je "větší", daňová srážka žádá; je to dobré, škoda že to nepřišlo dříve." Na otázku o nynější náladě mezi dokaři v Gdyni odpověděl jeden ze skupinových předáků se zjevnou úlevou: "Všelicos se stalo, ale máme to za sebou. Ted' je všechno v pořádku. V srpnu byly výdělky větší než předtím. Mohli jsme si ušetřit mnoho řech, kdyby každý byl býval informován dříve. Někdo má vinu, ale není mou věcí, abych ukazoval na viníka." V měsíci srpnu prý dokaři dohnali to, co se zanedbalo v předcházejícím měsíci a měli prý velmi dobré výsledky. V závěru ale autor reportáže poznamenává, že se nakonec ukázalo, že akce dělníků v Gdyni byly užitečné, poněvadž upozornily na několik důležitých politických problémů.

vh

OBTÍŽE V ITÁLII
STOUPAJÍ

Od Evropského hospodářského společenství očekává Itálie jako jeho členská země, že jí pomůže dostat se z jejích nynějších hospodářských potíží. Bylo oznámeno, že v prvních čtyřech měsících tohoto roku dosáhl platební schodek v italské zahraničně-obchodní bilanci výše přes 3 miliardy dolarů. Ve stejném období loňského roku bylo italské hospodářství sice rovněž deficitní, ale jen ve výši přibližně třetiny nynějšího schodku. Itálie je tedy na pokraji hospodářské krize a ekonomické problémy, které mají jiné západní země, jsou ve srovnání s italskými potížemi věru malé. Hospodář-

ská katastrofa v Itálii by se však dotkla nepochybně i okolního světa, na předním místě společného trhu. Za těchto okolností se uskutečnila na jezeře Como schůzka západoněmeckého kancléře Schmidta s italským ministerským předsedou Rumorem. Může se to označit za návštěvu západoněmeckého lékaře u italského pacienta. Po pátečním kole jednání v Bellagiu bylo oznámeno, že Schmidt ubezpečil Rumora západoněmeckou podporou při jednání ministrů financí společného trhu, kteří se budou v polovině září zabývat v Bruselu italskou ekonomikou situací. Když před desítky dny navštívil italský ministr financí Colombo Bonn, podařilo se mu podle všeho rozptýlit západoněmeckou nedůvěru v účinnost úsporných opatření, kterými chce římská vláda vytvořit podmínky pro obrát k lepšímu. Na tiskové konferenci se kancléř Schmidt vyslovil o dosavadních italských opatřeních uznale. Překvapením však bylo, že už nyní bylo oznámeno poskytnutí vysokého západoněmeckého úvěru Itálii. Jde o úvěr dvou miliard dolarů německé spolkové banky italské národní bance. Všeobecně se předpokládalo, že bonnská vláda zůstane v otázce úvěru Itálii až do kolektivního rozhodnutí společného trhu zdrženlivá, přičemž ovšem její podíl na úvěru Evropského hospodářského společenství by byl v každém případě nejvyšší. Rozhodnutí v Bellagiu je možno vykládat tím, že Itálie potřebuje ekonomickou injekci bezodkladně. Kancléř Schmidt prohlásil, že je v zájmu spolkové republiky, aby projevila Itálii účinnou solidaritu. Půjčka Evropského hospodářského společenství se tím nestává bezpředmětnou otázkou. Italský pacient potřebuje více injekcí a Schmidt a Rumor se dohodli usilovat o urychlení kolektivní pomoci společného trhu Itálii.

IZRAEL STŘEDEM
POZORNOSTI

V Káhiře se konala třídenní schůze ministerské rady Arabské ligy. Hned po zahajovacím zasedání oznámil její generální tajemník Riad, že konference členů Arabské ligy na nejvyšší úrovni se bude konat na sklenku října v Rabatu a že jejím úkolem bude prodiskutovat společnou strategii pro porady o Blízkém východu v Ženevě. Riad také potvrdil, že se v Káhiře projednává žádost Organizace pro osvobození Palestiny, aby palestinská otázka byla zařazena na pořad Valného shromáždění Spojených národů jako samostatný problém. Podle generálního tajemníka Arabské ligy má tato žádost dobré vyhlídky na úspěch. K za-

hajovacímu zasedání ministerské rady Arabské ligy v Káhiře patřily také libanonské obžaloby Izraele z válečných příprav a výzvy k arabské solidaritě. Egyptský ministr zahraničí mezi jiným tvrdil, že situace na Blízkém východě dosáhla bodu, kdy se Izrael musí rozhodnout "mezi čestným mírem, opírajícím se o spravedlnost" a "obnověním války".

Izraelský ministerský předseda Rabin ubezpečil vůli své země k míru. Rabin však rozhodně odmítl mír, vykoupený jednostrannými izraelskými ústupky. Prohlásil, že Izrael nepřistoupí na další evakuaci z obsazených arabských území, pokud by takový krok nebyl vyvážen konkrétními mírovými opatřeními z arabské strany. Izrael se nevzdá možnosti dožadovat se čestného míru z pozice síly. Rabin zdůraznil, že Izrael nepřijme znovu staré hranice, jaké měl před šestidenní vítěznou válkou v roce 1967. Za nepřijatelné označil izraelský ministerský předseda také zřízení zvláštního arabského státu na západním břehu Jordánu.

DVĚ NÁVŠTĚVY
V PEKINGU

Zvláště arabské diplomatické kruhy v čínském hlavním městě zajímá pobyt delegace palestinského hnutí odporu "Fatah", v jejíž čele je Hani Hasan, politický poradce Jasra Arafata, předsedy výkonného výboru Organizace za osvobození Palestiny. V této vysoké návštěvě vidí arabské kruhy v Pekingu nový podnět k rozvoji styků mezi oběma stranami a poukazuje na to, že Sověty svolily nedávno k otevření oficiálního zastoupení Organizace za osvobození Palestiny v Moskvě. V Pekingu je mise této organizace už od roku 1965. O rozhovorech mezi oběma stranami je známo jen to, že se týkají velice důležitých námětů. Soudí se, že Hasan přivezl s sebou Arafatovo poselství pro čínského ministerského předsedu Čou En-laje. Podle arabských diplomatických kruhů, na které se odvolala francouzská tisková kancelář, jsou v Pekingu na přetřesu také možnosti zařazení palestinské otázky na pořad příštího zasedání Valného shromáždění Spojených národů, vyhlídky na obnovení ženevské konference o míru na Blízkém východě a otázka čínské politiky a vojenské pomoci palestinskému hnutí. Hostem pekingské vlády je také prezident africké republiky Togo, generál Ejadema. Na banketu, uspořádaném na jeho počest místopředsedou čínské vlády Teng Hsiao-Pingem "ve jménu premiéra Čou En-laje", obvinil Teng Hsiao-Ping obě supervelmoci, že vytvářejí neklid ve světě.

Moskva a Peru

(Dokonč. ze str. 3)

tiamerické režimy Latinské Ameriky, hlavně ty, které se tak zvané "hlásí k pokroku", a které lze trvalým působením změnit zevnitř — například využitím ducha radikalismu, ať už jakékoli motivace, ve sborech mladých důstojníků.

Chilský pokus — z moskevského hlediska až neodpovědně dobrodružný, byl účastí mnoha "profesionálních revolucionářů" starého kubánského ražení těžko kontrolovatelným vývojem; měl příliš naspěch, dopouštěl se taktických omylů, protože si nezajistil dostatečně širokou základnu a stal se nakonec obětí náporu oposice — jak se ostatně moskevští ideologové obávali už před Allen-deho pádem.

V Peru jedná Moskva teď přímo s vojenskou juntou — která svou revoluci sice pokládá za historicky "jedinečnou" a odlišnou od marxismu-leninismu, ale má zase jiné přednosti. V peruánských důstojnících, hlavně mladé generaci, vidí Moskva politický potenciál, protože tito vojáci rozbíjejí zbytky feudálního řádu, do něhož — často pro svůj poloindiánský původ — nebyli společensky přijati. Programem vojenské junty je národní revoluce — která se zase nezbytně musí vést s hlediska devadesátiprocentní většiny indiánského obyvatelstva země.

Vláda presidenta-generála Velasca tedy upoutala pozornost Moskvy poměrně brzy po vojenském puči v roce 1968. Sovětský svaz povolil rozvojový úvěr na vybudování velkého rybářského komplexu v Paitá v severním Peru za pomoci sovětských expertů. V roce 1973 došlo k neshodám, z 30 milionů dolarů úvěru Lima nakonec použila jen 2 miliony, což byla rána sovětské prestiži. Moskva to vyvažovala jinak — dodávkami vrtulníků a hlavně tanků, které při rozené vzbudily velkou pozornost. V letošním roce dostal sovětský areroflot povolení zavést přímé lety Moskva-Lima, došlo k výměnám delegací, k ministerským návštěvám, byla uspořádána kulturní výstava a filmový festival pod záštitou Sovětsko-peruánské společnosti pro kulturní vztahy, sovětsští zástupci se účastnili mládežnických festivalů v Limě — tedy obvyklý ceremoniel.

Přitom se ovšem peruánská vojenská junta i nadále snaží zachovávat politický odstup od Moskvy, projevy jejích představitelů to potvrzují. Na návštěvu Peru přijel také náměstek šéfa generálního štábu čínské lidové armády. Jenže tak či tak umožňuje Lima konkrétní projevy sovětské přítomnosti v Jižní Americe, a ty mají i politický dopad.

pb

V Kalifornii navštívte kraj. podnik

3 Nations
Wine and Dinner House

		
UNITED STATES	CZECH REPUBLIC	GERMANY
CONTINENTAL SPECIALTIES HUNGARIAN & SZEGEDINER GOULASH WITH BOHEMIAN DUMPLINGS — SAUER BRATEN DOMESTIC & IMPORTED BEERS & WINES ON TAP		
LUNCH & DINNER DAILY CLOSED MONDAY		
GEORGE J. SIEBERT Your Host		
13756 Arnold Drive Telephone (707) 996-9979		
GLEN ELLEN, CA.		

Dostaveníčko krajanů, každou první sobotu a neděli v měsíci po celý den česká hudba — tanec.

50 mil severně od San Franciska v historickém údolí Jacka Londona. Uctivě zve Jiří Siebert, bývalý majitel "České hospůdky" v San Francisku. Jidelna a bar pro Vaše pohodlí.

Volám o pomoc . . .

Bulletin britského Výboru na obranu československých socialistů "Pravda vítězí" zveřejnil ve svém posledním čísle text dopisu, který zaslal významný český badatel v oboru lékařství Dr. Bohumil Peleška řadě mezinárodních a vědeckých organizací. Dopis je datován v Praze 15. dubna 1974 a zde je jeho úplné znění, které překládáme z angličtiny. Dr. Peleška píše;

Vážení pánové!

Jako doktor a výzkumný pracovník v lékařství a bioelektronice, který vždy zdůrazňoval humaní poslání lékařské vědy a nutnost mezinárodní spolupráce, obracím se na vás se žádostí o morální podporu v mé beznadějné snaze navrátit se k aktivní a tvořivé vědecké práci. Už po čtyři léta nemám možnost pracovat vědecky a odborně ve své zemi a proto jsem roku 1972 požádal ministerstvo zdravotnictví o povolení pracovat v zahraničí. Po ročním čekání byla má žádost zamítnuta.

Nedávno jsem poslal novou žádost ministerstvu vnitra s přáním, abych mohl dlouhodobě pracovat ve výzkumných ústavech ve Spojených státech nebo západním Německu. V případě, že by této žádosti nemohlo být vyhověno, žádal jsem o emigraci.

Byl jsem přinucen k tomuto rozhodnutí hořkými zkušenostmi s československými úředními místy a zaměstnavateli a také zjištěním, že jako občan, který v roce 1968 podporoval humanistickou reformu socialismu, prováděnou pod vedením Alexandra Dubčeka, nemám ve své zemi žádnou možnost ani naději přispět společnosti podle svých schopností. V důsledku změny ve vedení KSČ a stranické linie, byla — jak je všeobecně známo, použita všemožná represivní opatření proti stoupencům demokratických reforem. Byl jsem tvrdě postižen v roce 1970, když — bez udání jakéhokoli důvodu, ministerstvo zdravotnictví nařídilo moje propuštění z místa ředitele Výzkumného ústavu pro elektroniku a modelování v lékařství, instituce, kterou jsem založil a vybudoval. Navíc v ústavu bylo nařízeno bezpříkladné vyšetřování s cílem najít proti mně důkazy, týkající se jeho finančního řízení. Právě úmysly této akce byly však zřejmé a jsem ochoten — budou-li to okolnosti vyžadovat — to dokázat. Současně, pracovníci Státní bezpečnosti provedli rozsáhlé vyšetřování mnoha členů ústavu a já sám jsem byl vystaven opětovným výslechům. Od roku 1970 — po propuštění z ředitelství — jsem se nesměl zúčastnit výzkumu, vědecké nebo učitelské práce jakéhokoli druhu a od roku 1971 nesmím vykonávat ani klinickou práci. V roce 1972, po návratu z krátké nemoci jsem nesměl ani pokračovat v práci v místě zaměstnání, ačkoli takový zákaz je v rozporu s platným čes-

koslovenským zákonem. Bylo mi také zakázáno cokoli publikovat. Vědecké práce — už v tisku musely být vyhozeny a mé jméno muselo být vymazáno z kolektivních prací. Muse-

lo také zmizet z odkazů v literatuře. Postupně jsem byl vyloučen ze všech československých odborných společností, z redakčních rad vědeckých časopisů, z kolegia lékařských věd, ze všech odborných komisí, z vědecké rady ministerstva zdravotnictví a dostal jsem zákaz vyučovat na pražské i brněnské univerzitě a také v ústavu pro další vzdělávání lékařů a lékárníků. Jsem úředně vyloučen z účasti nejen na zahraničních konferencích, ale i na lékařských konferencích a schůzích ve vlasti.

Dopis Dr. Pelešky pak pokračuje: Po celé čtyři roky jsem se snažil nalézt místo ve společnosti odpovídající mé kvalifikaci, tucetkrát jsem navštívil funkcionáře komunistické strany a státu, vládní a veřejné instituce a podal tučty návrhů, jak bych mohl být zaměstnán. Všechny snahy byly marné a stejně marné byly i žádosti zaměstnavajícím organizacím, které se vždy odvolávaly na příkazy nadřízených administrativních nebo politických orgánů. Žádný ohled nebyl brán na skutečnost, že v průběhu dvaceti let výzkumné práce jsem vybudoval experimentální oddělení Ústavu pro klinickou a experimentální chirurgii, že jsem založil a vybudoval Ústav pro elektroniku a modelování v lékařství, že mně prezident republiky udělil v roce 1959 vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, v roce 1965 pak státní cenu Klementa Gottwalda za výzkum a že jsem publikoval 150 vědeckých prací.

Persekuce vyvrcholila v roce 1974, když v rozporu se zákoníkem práce, jsem byl propuštěn ze zaměstnání podle paragrafu 46 na základě obvinění, že jsem narušil společenský pořádek svým politickým stanoviskem v roce 1968. Ježto jsem věděl, že kolegové, kteří byli podle tohoto paragrafu propuštěni, jsou ve finanční tísní a bez zaměstnání, odvolal jsem se proti tomuto propuštění. Ale můj zaměstnavatel a odbory odmítají zrušit tento nezákonný čin, tak jsem nyní nezaměstnán a nemám žádnou naději, že užívám svou rodinu, včetně tří dětí. Tak to tedy vypadá, přesto, že KSČ a vláda oficiálně tvrdí, že nikdo netrpí pro své politické názory. Byl jsem v uplynulých letech vystaven jednání, které považují nejen za společenskou diskriminaci, ale i za formu úplné duševní a intelektuální likvidace, proti níž nemám žádnou možnost se bránit. Pociť, že práva, zaručovaná ústavou a zákoníkem práce jsou nedostupná, mne přesvědčil, že další pokusy najít práci ve svém oboru by znamenaly jen další ztrátu času a tvůrčích let života. Poté, co mně je po čtyřech letech znemožňována vědecká a odborná činnost, publikování a vyučování v oblasti lékařství a bioelektroniky, poté, co jsem byl nezákonně propuštěn ze zaměstnání, co jsem byl opětovně vyslýchán Státní bezpečností, ztratil jsem pocit právní a osobní jistoty. To mne přimělo, abych požádal československé úřady o povolení dlouhodobé práce v zahraničí, kam by mne směla doprovázet celá rodina — což je krok, kterému dávám přednost před emigrací. Tato žádost je v souladu s duchem Charty lidských práv OSN, kterou československá vláda ratifikovala a zavázala se tak ji dodržovat a plnit.

Ježto má předchozí žádost byla zamítnuta, obracím se na vás, nejen jako na organizaci, ale také jako na svědomí světového společenství vědeckých pracovníků. Žádám o morální pomoc, abych se mohl vrátit k vědeckému životu a tvořivé práci. Díky široké a nesobecké spolupráci vědců celého světa, výsledky lékařského výzkumu jsou součástí společného kulturního bohatství všeho lidstva. Neboť žádná moc na světě nemá právo omezovat, znemožňovat či zakazovat svolnou vědeckou spolupráci v lékařství, izolovat vědecké pracovníky a zacházet s nimi jako s nevolníky jen proto, že chtějí trochu více svobody a přitom snad ani ne tolik, na jakou mají jako lidské bytosti nárok.

Podepsán: S úctou MUDR. Bohumil Peleška, doktor věd, Holárovo náměstí 9, 130 00 Praha 3 — Vinohrady, Československo.

JESTĚ NÁMOŘNÍK KUDIRKA

Americké ministerstvo zahraničí oznámilo, že moskevské velvyslanectví Spojených států je v kontaktu se sovětskými autoritami v případě litevského námořníka Kudirky, který byl vězněn v Sovětském svazu a jehož nárok na americké občanství byl uznán ve Washingtonu. Známý sovětský nukleární vědec a bojovník za občanská práva Sacharov sdělil západním novinářům, že podle jeho informací byl Kudirka propuštěn z vazby. Jiné prameny hlásily, že sovětské vězení

mohl opustit v těchto dnech předčasně i příslušník hnutí za občanská práva Gavrillov. Britský list The Guardian vyslovil ve svém sobotním vydání názor, že se v Sovětském svazu začíná projevovat účinnost západního nátlaku. V Paříži však uveřejnil Viadimir Maximov článek o desetitisících politických vězňů v Sovětském svazu a ve východní Evropě a vyzval západní intelektuály, aby nebyli lhostejní k osudu těchto obětí politické persekuce.

'PRUSKÉ NOCI'

Alexandr Solženicyn vydal ve Švýcarsku gramofonovou desku. Namluvil na ni úplné, definitivní a svým vlastním přednesem v nejvyšší míře autorizované znění epické básně "Pruské noci".

Četli jsme jednotlivé úryvky z tohoto Solženicynova díla už před několika léty — jak více či méně zkomolené a deformované narychlo pořízenými překlady — pronikly ze Sovětského svazu do západního tisku. Ale protože jsme nic nevěděli o kompozici básně, a protože nás šokovaly některé až příliš drastické epizody, vytržené z kontextu, přijímali jsme text s jistou nedůvěrou a marně jsme se snažili rozpoznat či se alespoň dohadat, jaký umělecký a politicko-mravní záměr by mohl právě Solženicyn vést k vytvoření této sebeobžaloby.

Dnes známe rozsah, souvislost i funkci všech těch otřesných svědectví o brutalitě, vandalismu a vražedné zbesilosti Rudé armády při dobývání Pruska, jak je líčí "Pruské noci". Dnes známe z několika autentických dokumentů i jádro Solženicynova mravního a politického postoje i metodu jeho praktického společenského angažmá. Jsme proto na základě toho s to i lépe pochopit, co privátně vedlo někdejšího kapitána Solženicyna, účastníka těch válečných událostí, aby se po létech kající vyznal ze svých činů; co vedlo velkého humanistu Solženicyna, aby tomuto svědectví propůjčil svůj vlastní hlas, a co posléze podnítilo i velkého ruského vlastence Solženicyna, aby po půlce lidského věku vložil prst do rány napohled ne-li zahojené, tedy téměř zacelené.

Nebude jistě chybět hlasů, které Solženicyna osočí ze zrady na vlastních lidech a z pomlouvání vlastního národa. Solženicyn je však právě jen konsekventní, a jeho důslednost a věrnost sobě je ona ctnost, které se tolik našemu světu nedostává a již se on rozhodl navzdory všemu potvrdit.

On to byl, kdo řekl, že není možné, aby na tomto světě byly věci, události a lidské činy měřeny podle různých hodnotových stupnic a on to byl, kdo při udělení Nobelovy ceny napsal pln smrtelné úzkosti: "Nemůže existovat jeden svět, jedno lidstvo při šesti, čtyřech, ani při dvou hodnotových škálách: tato rozdílnost rytmu, tato rozdílná vibrace nás roztrhává. Nepřežijeme na této zemi — právě tak jako není z tohoto světa člověk s dvěma srdci." On to je konečně, kdo tvrdí, hlásá a svým životem dosvědčuje, že je povinností umělce, aby se pokusil tuto anomálii odstranit, aby se pokusil do světa vnést jednotný a všeobecně platný řád — a tak také činí, všemi svými díly, vši svou činností publi-

(Pokrač. na str. 7)

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Pade - padík - padesátník

Pade, padík, padesátník. Nemíníme v tomto případě ošoupanou měnovou jednotku, raženou ze zinku a jiných ušlechtilých kovů, ale životní jubileum ku kterému dospěl po škobrtavých cestách své generace muž jménem Josef Škvorecký.

Svět už je bohužel takový, že je naplněn neuvěřitelnými věcmi. Abrahamoviny Josefa Škvoreckých patří zajiště mezi ty z šalebných překvapení, kterým můžeme uvěřit ze všeho nejméně. Neboť téžko uvěřit, že bublavo — satyrské flirtování lidíček jež nadouvají knížky jmenovaného šimravou přítomností našich vlastních životů (a zájstave dané polovinou délky stavě dané polovinou délky století. Ale je to tak, a ona polovina století je (žel) čas naplněný nejen smutkem z neúspěšných páření (jak kdysi charakterizoval kterýsi autor Danny Smiřického z posic ÚV) ale i revolucemi a bojem za lepší příští pracujícího lidu měst i venkova. Zatím co Rudá armáda se bije s fašisty, Danny fouká do trumpetů a fláká se s partou pásků . . . Jenže živoucí Danny Smiřický zůstal (na rozdíl od jeho kritiků z posic ÚV i jiných) kusem našeho života a našich životů. A je to prosím dokonce už taky víc jak 15 let, co jsme se s ním poprvé potkali.

Je to tak, je to doopravdy 15 let — co poprvé vyšli-neveršili neveršili-vyšli Zbabělcové, a co je koryfej české literární kritiky Jiří Hájek nejprve divoce odsoudil, zavrhl, odvrhl a s hnusem, mřítelným až jeho pozdějším vztahem ke kontrarevoluci, se od nich odvrátil. — Ale Zbabělci, ať se to komukoli líbí či nelíbí, znamenají počátek strukturální změny českého a dokonce i slovenského písemnictví a historií obou těchto literatur tedy zůstane zaznamenáno, že konec let padesátých znamenala definitivně knížka Josefa Škvoreckého, a že to byl Josef Škvorecký, kdo si to rovněž (po zásluze) odskákal. Neboť kam by rodná strana a její ÚV přišli, kdyby nám prokristapána literatura začala opisovat šaškárny našich bytí, a kdyby se smělo a mohlo třeba jen konstatovat, že jazz jest přitažlivější

Zelená vlna

Podle vzoru různých světových rozhlasových stanic zavádí i Československo — zatím jen jednou týdně — zvláštní vysílání pro motoristy. Pořad Zelená vlna má v přímé spolupráci s dopravními inspektoráty Veřejné bezpečnosti podávat řidičům aktuální hlášení o stavu na silnicích, zatím ve Středoevropském kraji. Pořad se vysílá v neděli a je čtyřhodinový, od 16 do 20 hodin. Lze ho zachytit na vlně, kde normálně vysílá stanice Hvězda.

než jásavé melodie sovětských častušek, či našich budovatelských písní o rudých vlajkách jež jásavě letí na stěžáry světa. Historii tedy zůstává, že éra písemnictví, jež je v tomto vyjimečném případě opravdu československým, se dělí na dobu před a po Zbabělcích. Neboť není v dějinách naší literatury knihy jež by kulturní kuloáry, soukromé budoáry, chambre separée a vůbec život veřejný, oživila více, lepa a radostněji. Ono totiž v naší literatuře není také tuze mnoho Josefa Škvoreckých.

Deset let po Zbabělcích přichází rok 1968, který, ať už si o něm myslíme cokoli, vyrostl nikoli maličko i z onoho podivuhodného kvasu jehož vskutku slavnostním výkopem byli Zbabělci, a aféra jež jejich vydání-neverdání provázela. Zbabělci, jako start v dnes už až záslužně dlouhé řadě knih a hrdinů, kterým do naší literatury vstupuje život jako okamžik pravdy — a taky už konečně a doopravdy XX. století.

Je to už více než 15 let, co jsem poprvé zazřel jméno Josefa Škvoreckého v knížce ukryté cudně do desek urvaných z Proti všem, od doporučení hodného Aloise Jirásky, a kdy jsem si je na odpolední směně v hlubinách dolu Koh-i-noor II, kterýsi den v zimě roku 1959 poprvé přečetl. Čas prostě ukrutně a nemilosrdně přechá.

Slyším jak babka nařiká, jež slyla sličná zbrojmistrová . . . Po Daníčkově přišli další. Svět je už tak zařízen, že na něm je víc četařek Babinčkových než Ivan Hrozných. Což už ovšem má co říci jen těm kdo našli v knížkách Josefa Škvoreckého zálibu.

Politujme ty, kdož tak neučinili, anebo ty kdož tak, díky politickým poměrům v Husákově, nemají možnost učinit. Konstatujeme, že Josef Škvorecký jest zářím 1974 padesátník. Konstatujeme také, že již dlouho před dosažením této mety Abrahamovy byl vcelku poměrně rozvalen na Parnasu. Téže hoře, po jejichž spádnicích i úpatích se naplnění divou škobrtavostí revolučního roku 1848 drásali vzhůru hrdinové bez bázně a hany. Konstatujeme rovněž, že na Parnasu, jež nepodléhá Ideologickému odd. ÚV si Josef Škvorecký vyměňoval názory na holky, bez ohledu na skutečnost, že proletáři všech zemí dosud nesvedli poslední třídní bitvu. Což je jistě počinání krajně nezodpovědné, ba nerevoluční. Ptám se však, může být v SSSR cokoli revolučnější než prostý fakt minisukně?

Připijme tedy Josefu Škvoreckému skleničkou jeníka Chodce s černou nálepkou a popřejme mu vše co se k takovému výročí sluší a patří. Je-li už komu padesát let sluší se o tom cosi vyblekovat. Nejlépe jak uměl blekotal

JENÍK BENEŠŮ

Co nového ve společném kosmickém průzkumu

Oznámení, že sovětská kosmická loď Sojuz 15 ukončila let po čtyřiceti hodinách, zřejmě předčasně a bez dokování s kosmickou laboratorii Saljut, přidělo asi starosti nejen činitelům v Bajkokuru, ale také v Johnsonově středisku v Houstonu. Sojuz je loď, s kterou se má spojit americký Apollo při společném kosmickém letu v červenci příštího roku. A se Sojuzem jsou problémy. Vzdor krajní diskretnosti a oficiálnímu optimismu vedení amerického kosmického střediska se odtamtud nicméně pronášeji pověsti, že Američané nemají přílišnou důvěru v spolehlivost Sojuzu a naléhají na Sověty, aby Sojuz, nedávno rekonstruovaný, skutečně důkladně vyzkoušeli. Sojuz bude při společném letu sice hrát tu snadnější, pasivní roli: bude se prostě pohybovat v oběžné dráze a všechny dokovací manévry bude provádět americká loď Apollo. Ale i tak se nyní v Houstonu nevylučuje možnost, že pro závady Sojuzu by let mohl být odložen. Veřejným tajemstvím tamtéž je, že v americkém teamu astronautů a kontrolorů letu nebudi ten společný kosmický podnik zvláštní zájem a nadšení: po profesionální stránce se považuje za rutinu, opakování něčeho, co už bylo; a tak kdo mohl, se raději snaží, být přidělen do treningu pro budoucí americké navrátilé kosmické vozidlo, Space Shuttle, i když to znamená aspoň o tři roky déle na svůj let čekat. Sovětské tajnostkářství také ovšem nepřispívá k hladkosti spolupráce, i když američtí činitelé říkají, že Sověti se v tom směru mění, pomalu ale jistě se stávají otevřenějšími, a spolupráce se během času zlepšila. Pokud prostá nutnost, úspěch manévru, jenž pro ně bude mít propagační význam, postrkuje Sověty k větší otevřenosti aspoň v určité sféře, bude mít let svůj význam. Po technické stránce, jak se tu otevřeně přiznává, jeho význam pro Spojené státy se rovná nule. Co však naopak v Houstonu budí neskrývanou závist, je rozsah a štědré financování sovětského kosmického programu. Sověti nyní mají dvakrát tolik kosmonautů v treningu, co Američané. Jejich astronautské město, Kosmogorodok, říkájí zdejší astronauti, kteří je navštívili, je rychle rostoucí město konjunkturny, neboli "boomtown", jak se tu říká. A to tristně kontrastuje s nedávným líčením zdejšího reportéra základny na mysu Canaveral a přilehlého městečka Cocoa Beach co by "ghost town", "město duchů", jak se říkalo opuštěným hornickým osadám amerického Západu, S navrátilým kosmickým vozidlem koncem let sedmdesátých se ovšem možná navrátí i konjunkturna na mys Canaveral. Plánují se s tímto novým typem kosmické lodi, zdá se, asi tři stovky letů. Ale v této chvíli prožívá americký kosmický výzkum hubená leta. Mezi obyčejnými koráby — rybářskými, nekosmickými, ovšem spolupráce není tak dobrá. A tak je teď zřejmě jen otázkou času, kdy Spojené státy rozšíří své výstředné pásmo na moři ze šestnácti na tři sta kilometrů od pobřeží, jako už to některé jiné země učinily. Na konferenci o námořním právu se Spojené státy nedávno postavily za návrh, aby se třístakilometrové pobřežní pásmo stalo všeobecnou mezinárodní praxí. Ale pro sebe to Spojené státy patrně uzákoní dřív na naléhání zákonodárců z východního pobřeží. Ti nedávno odhlasovali resoluci naléhavě se domáhající třístakilometrového pásma, kterou předal příslušným výborům Kongresu. Jak řekl jeden z nich, ještě v roce 1957 Spojené státy byly z dvou třetin soběstačné v ry-

bolovu. Ale nyní tři čtvrtiny ryb dovážejí ze států, které vylovily svými plujícími fabrikami některé druhy ryb při americkém pobřeží "přímě k bodu zániku". Myslel tím patrně zejména sovětské a japonské lodě. Ale státy východního pobřeží jako New Jersey, Massachusetts a další, vedou nyní také poněkud bizarní bitvu o moře s vlastní federální vládou. V tomto případě jde o bohatá podmořská naftová ložiska, nyní objevená při východním pobřeží USA. Kdo na ně má právo? Federální vláda nebo stát, u jehož břehu jsou? Znamenalo by to pro jednotlivé státy obrovité příjmy: a tak se odvolávají na jinak neoblíbeného "tyrana", britského krále Jiřího III., který prý jim v 18. století jako ještě koloniím poskytl práva a privileje, vztahující se i na dno mořské. Naneštěstí však je tento týden upozornil jeden federální soud, že koloniemi britského krále už dávno nejsou, a že v rámci osvobození od britské nadvlády ta výnosná nafta má patřit federální vládě.

S P O R T

Čs. reprezentační fotbalové mužstvo, které nezaznamenalo od světového mistrovství v Mexiku 1970 výraznějšího úspěchu, bude mít v průběhu tohoto a příštího roku opět možnost, zařadit se mezi evropskou elitu. Na podzim se totiž rozběhnou mistrovství Evropy. V soutěži bude bojovat 32 reprezentačních mužstev v 8 skupinách. Čs. mužstvo hraje ve skupině I, s Anglií, Portugalskem a Cyprem. Svůj první zápas sehraji Čechoslováci již za měsíc, 30. října t.r. když na Wembley stadionu v Londýně nastoupí proti Anglii. Před tímto zápasem sehraje Československo dva přípravné mezistátní zápasy, s vých. Německem a Švédskem.

Výsledky 7. kola I fotbalové ligy: Trnava-Nitra 2:0, Brno-Bohemians 0:3, Slavia-Jablonec 2:0, VSS-Žilina 5:0, Teplice-Plzeň 1:0, Dukla-Třinec 0:0, Inter-Sparta 7:4 a Ostrava-Slovan 1:1.

Tabulka:

1. Dukla Praha	7 10
2. Sn Bratislava	7 9
3. Slavia	7 8
4. VSS Košice	7 8
5. Inter Bratislava	7 8

6. LIAZ Jablonec	7 8
7. TŽ Třinec	7 8
8. SU Teplice	7 8
9. Baník Ostrava	7 7
10. Zbroj Brno	7 7
11. ZVL Žilina	7 7
12. AC Nitra	7 6
13. Škoda Plzeň	7 6
14. Sp. Trnava	7 5
15. Bohemians	7 4
16. Sparta	7 3

Výsledky 4. kola II. fotbalové ligy: Vitkovice-Prešov 2:1, Lok. Košice-Pardubice 3:0, Vlašim-Bardejov 3:0, Trenčín-Kladno 1:0, Martin-Hradec Králové 0:0, Pov. Bystrica-Liberec 1:0, VSZ Košice-Kys. N. Mesto 2:1, Prievidza-Banská Bystrica 0:0, Tabulku po 4. kole vede Prievidza se 7 body před Vlašimí a Lok. Košicemi se 6 body.

Výsledky 1.-2. kola I. hokejové ligy: Kladno-Brno 5:0, Jihlava-VŽKG 7:3, Sparta-Plzeň, 3:1, Litvínov-Č. Budějovice 3:6, Gottwaldov-Pardubice 2:4, Bratislava-Košice 4:3, Č. Budějovice-Sparta 5:4, Jihlava-Bratislava 5:0, Plzeň-Kladno 3:6, Kcšice-Gottwaldov 5:3 — VŽKG-ZKL Brno 4:2 a Pardubice-Litvínov 4:5.

Tři stříbrné a dvě bronzové medaile vybojuvali čs. reprezentante na 11. Mistrovství Evropy v lehké atletice v Římě. Druhé místo obsadila M. Karbanová ve skoku do výšky 191 cm (nový čs. rekord), E. Šuranová ve skoku do dálky výkonem 660 cm a L. Darčák v hodů diskem výkonem 62.76 m. Bronzové medaile získali V. Malý ve skoku do výšky (219 cm) a H. Fibingerová ve vrhu koulí výkonem 20.33 m. —pza—

CO SE SLAVILO?

(Pokrač. ze str. 1.)

že komunistická moc nevyřešila závažný problém slovenské národní svébytnosti, že slovenské národní orgány byly prakticky zlikvidovány, že v roce 1960 byl zrušen i Sbor pověřenců a že Slovenská národní rada nerozhodovala ani o jednom procentu národního důchodu. Řekl — dále, že slovenskému národu byla sebrána práva, která si za povstání získal, že mu byli dosazeni gubernátoři, kteří mu proti jeho vůli víc než 15 roků vládli a že tedy otázka slovenské rovnoprávnosti mohla být uvedena na program až po lednové změně v roce 1968. A tvrdě-tehdy požadoval vyhlášení federace k 28. říjnu, k výročí padesátileté vzniku republiky. První republika národnostní problém sice nevyřešila — ale jak — tehdy-Husák pravil — přinesl i Slovákům mnoho pozitivního a mnoho dobrého v oblasti politické demokracie, ekonomie a kultury.

Federace se stala skutkem, bohužel už za změněných okupačních poměrů a je to vlastně jediný výdobytek hnutí z roku 1968, který dodnes formálně přežívá. Ted' však — po šesti letech — považoval Husák za nutné při projevu v Banské Bystrici, říci, že rok 68 s tím nemá nic společného, tvrzení, které bylo — mimochodem z tiskového přepisu jeho projevu na druhý den vynecháno. Možná, že Husák sám si dodatečně uvědomil, že je v příliš šokujícím rozporu s pravdou. Bez demokratické obrody v českých zemích a nakonec i v celém státě by

přece nebylo vůbec možné spravedlivě řešit i národnostní problém a nikdo v českých zemích se nepodíval nad tím, že Slováci právě na toto spravedlivé řešení kladou hlavní důraz. Pochopení z české strany se pak zasloužilo o v našich dějinách snad největší jednotu našich dvou národů, která se tak výrazně projevila, navzdory spekulacím nepřátel, právě v okupačních dnech.

Byli jsme v minulosti svědky často oprávněných slovenských výtek na českou adresu. Dnes naopak se v českých zemích místy projevuje protislovenská animozita — jev se kterým nemůžeme souhlasit, protože hrubě poškozuje jeden z nejcenějších odkazů obrodného hnutí a prookupační jednoty obou našich národů. Za tento stav je však rovněž odpovědná současná normalizační diktatura, která zneužívá federálního zřízení k tomu, aby vybírala své stoupence podle míry přísluhovačství a nikoli podle spravedlivého národnostního klíče, která se tak znovu snaží vrazit klín mezi dva bratrské národy. Platí dnes, víc než kdy jindy, co jsme říkali — a tehdy ještě spolu s Gustávem Husákem — v roce 1968: že bez demokratické organizace společnosti nemohou být vyřešeny vztahy jejich národností, že uznání několika symbolů svébytnosti se v diktatuře znovu mění jen ve frašku a že to může zmást jen primitivní lidi. O slovenských osudech se nerozhoduje v Bratislavě, stejně jako se o českých nerozhoduje v Praze. K. J.

'PRUSKÉ NOCI' ...

(Pokrač. ze str. 5)

oistickou a ted' právě naposled i svou básní "Pruské noci".

Nejen že chápe — což ostatně abstraktně chápou mnozí z nás, i když jsou celé systémy, které to prostě chápat nechťejí a svým občánům to chápat nedovolují — že zlo zůstává zlem, at' je páchá kdokoliv ale tvrdí, hlavně velmi hlasitě tvrdí, že zlé činy je třeba odsuzovat, a že právo k tomu má však pouze ten, kdo odsuzuje všechny zlé činy. Nemůže být spravedlivá a nespravedlivá vražda, odsouzení-hodné a omluvitelné drancování, zrada nemůže být jednou hrdinstvím a podruhé podlostí, násilnost jednou zvůli a podruhé činem spravedlivé odvety. Odsoudil-li jsem už jednou nějaký čin — to je smysl Solženicynovy básnické výpovědi — pak jsem jej odsoudil zásadně, jednou pro vždy, na základě mravního principu, a nejsem už od té chvíle oprávněn takový čin někdy schvalovat, byť se ho dopustil můj přítel, třebaš jsem se ho dopustil já sám. "Kdo se jednou chopil slova," praví Solženicyn, "ne-

může už nikdy odbořit. Spisovatel není nezúčastněný soudce svých spoluobčanů a současníků, je spoluviníkem všeho zla, které bylo spácháno v jeho vlasti nebo jeho národem."

To je klíčový text, jímž lze snadno odemknout "Pruské noci". Nejde tu o rekriminaci starých a nejednou patrně právem promlčených vin. Nejde tu dokonce snad ani o dodatečné ustavení spravedlivé rovnováhy mezi interpretací činů, jichž se dopustili poražení, a těmi, jichž se dopustili vítězi.

To, co činí ze Solženicynových "Pruských nocí" velký text současné světové literatury a zcela jedinečný výtvor mravní daleko za hranici hodnocení pouze literárního, je vůle k řádu, vůle k obecně a nadčasově platné normě, skrze níž se vlastně teprve uskutečňuje člověko-vo lidství. Je to příkladná aplikace velkého slova Fjodora Michajloviče Dostojevského, že "všichni jsme všem za všechno odpovědni", slova, na němž stojí veškerá možná a myslitelná lidská svoboda a spravedlnost.

jj

AMERIKO, AMERIKO ...

Z VICEPRESIDENTA, PRESIDENT

Kdyby se s vámi o to někdo sázel, nebo to byla otázka v křížovce: kolik byste řekli, že Amerika měla vicepresidentů, kteří se náhle stali presidenty, jako ted' Gerald Ford? Řekli byste pět? Deset? Patnáct?

U těch deseti byste byli správnému počtu nejbližší. Přesně: Ford je devátý. Starší pamětníci by si z doby svého vlastního života mohli namalovat kromě něho ještě tři jiné: Lyndona Johnsona, Harryho Trumana a, z let dvacátých, Calvina Coolidge. Vicepresidenta si normálně vybírá americký presidentský kandidát před volbami, a to tak, aby oba společně získali co nejširší vrstvy voličstva. Aneb, jak se tomu v Americe říká, vicepresident má "vyvažovat kandidátku".

To jest, když presidentský kandidát je třeba liberální demokrat ze severu, vybere si demokrata s konservativnější pověstí a z jihu. Tak tomu bylo na příklad v případě presidenta Kennedého a jeho vicepresidenta Johnsona. A tak tomu bylo ostatně i s tím vůbec prvním vicepresidentem, jehož president zemřel v úřadě. Ale ti oba patřili k straně Whigů, později republikánů. Bylo to v roce 1841. Tehdejší nově zvolený president William Harrison si uhnal zápal plic když — vzdor pokročilému věku jel v studeném březnovém počasí ve svém inauguračním průvodu "koňmo bez kabátu a bez klobouku", jak praví historie. Zemřel měsíc po zvolení. A presidentem se stal John Tyler, Jižan a zastánce otroctví: něco, s čím jeho protitrokáfská strana nepočítala.

Vicepresidentství je ve Spojených státech skoro čistě ceremoniální úřad. Tak se od vicepresidentů donedávna čekalo právě jen to, že budou vyvažovat kandidátku. A když pak přišla nečekaná smrt presidenta, nastalo často mírné zděšení, kdo se to stal presidentem. Třeba když v pětačtyřicátém roce zemřel Franklin Roosevelt a do úřadu nastoupil venkovský soudce z Missouri, Harry Truman. Jenže vicepresident ti častěji překvapili příjemně než naopak. Dva z nich, Truman a Teddy Roosevelt, reformátor a bojovník proti trustům, patřili k nejenergičtějším americkým presidentům; a mnozí by řekli, k nejlepším. Příjemně překvapil svým způsobem i Chester Arthur, když se náhle stal presidentem po Garielovi v roce 1881. Arthur měl špatnou pověst z doby, kdy byl nucen odstoupit z funkce newyorského vrchního celního inspektora v souvislosti s korupční aférou. Čekalo se, že za jeho vlády korupce bude mít volné pole, ale stal se pravý opak.

Chester Arthur byl jedním z

čtyř vicepresidentů, kteří museli převzít úřad, když president byl zavražděn. Ti další tři byli Teddy Roosevelt a dva Johnsonové, kteří nastoupili skoro sto let po sobě za podobných okolností, a oba také trávili svá léta v Bílém domě uprostřed nepokojů a trpkých svárů. Lincolnův následovník, André Johnson, zdědil národ rozdvojený občanskou válkou, a byl jediným presidentem, jehož se kongres pokusil svrhnout pomocí impeachmentu. Lyndon Johnson zdědil národ — rozdvojený Vietnamem, a o posice ve vlastní straně mu zabránila znovu kandidovat. Jeho zásluhy o občanskou rovnoprávnost černochů, kosmický výzkum a sociální programy byly, jak se dnes uznává, nedoceny. Nedávno o něm kdosi napsal: v Texasu se říká, že LBJ nezemřel na nemocné srdce, nýbrž na zlomené srdce.

Vražda je stejným nebezpečím pro amerického presidenta v úřadě jako nemoc. Ovšem kromě zmíněného už presidenta Harrisona, který jel v průvodu koňmo bez klobouku, ještě i jiný president zemřel zřejmě prostě jenom na to, že si nevzal klobouk. Byl to president Zachary

Taylor, který 4. července v roce 1849 strávil několik hodin v prudkém slunci při ceremonii kladení základního kamene k Washingtonovu pomníku. A několik dní nato zemřel na úžeh. Po něm nastoupil vicepresident Fillmore.

Vicepresident je normálně volen do úřadu současně s presidentem. Gerald Ford je výjimkou. Byl jmenován Nixonem za odstoupivšího Agnewa, a tudíž byl prvním vicepresidentem, který nebyl zvolen. V takovém případě ovšem jmenování vicepresidenta musí schválit senát, jako jmenování všech vysokých vládních úředníků. Nyní bude muset být i Fordův vlastní vicepresident zase schválen senátem. V posledních dobách si ovšem Amerika uvědomila, že náhlý nástup vicepresidenta do úřadu není anomálie, nýbrž dost častá událost: devět z třiceti osmi dosavadních presidentů se tak dostalo do Bílého domu, to jest skoro čtvrtina. A další bývalí vicepresidenti, jako Nixon, jsou často později zvoleni presidenty. A tak dnes kandidát na vicepresidenta je posuzován co do kvalifikace stejně kriticky, jako presidentský kandidát sám.

M. Rybáková

Drobničky z Československa

Špatná tělesná zdatnost

Odborníci, zabývající se otázkami výživy, konstatují v Československu negativní důsledky života "moderní" společnosti, tj. důsledky automobilismu, nadměrného jídla a pití, nedostatečného tělesného pohybu. Při odvozech branců se zjišťuje klesající tělesná zdatnost. Jiné číslo: ještě v r. 1965 bylo organizováno skoro 600.000 cvičenců v základních tělovýchovných jednotách. V r. 1971 jich už bylo sotva 300.000. Lékaři konstatují, že z této fyzické nečinnosti — spolu s ostatními stresovými situacemi — vznikají i neurotické potíže, které zjišťují u stále většího počtu i mladých lidí.

Bardějovské lázně

Lázně ve slovenském městě Bardějově nejsou velké, ale mají svůj význam. Léčí se v nich choroby žaludku a dvanácterníku, a to především vředy. Podle odborníků se včasnou lázeňskou léčbou dá předejít chronickému stádiu choroby. Lázně ovšem trpí běžnými stavebními problémy čs. ekonomiky. Ročně se pro nedostatek místa musí odmítnout 2000-3000 pacientů. Ředitel lázní v čs. rozhlasu prohlásil že letos dokonce odmítli "více než 25 Američanů", neboť jim nemohli

Nové továrny

Ve Znojmě otevřeli novou mlékárnu brněnského podniku Lacrum. Mlékárna zpracovuje prakticky všechno mléko, nadojené ve znojemském okrese. — Do nových výrobních prostor se stěhuje továrna Elton, výrobce náramkových hodinek. V Novém Městě nad Metují má podnik ted' i zvláštní zařízení na neutralizaci odpadních vod. Letos se tu vyrobí už 5-miliónové hodinky značky "Prim".

Pomoc po havárii

Všechny síly pracovníků Chemických závodů "čs.-sovětského přátelství" v Záluží u Mostu (dříve Stalínovy závody, předtím Závody Hermanna Göringa) se soustředí na likvidaci následků nedávných havárií a na obnovení výroby na narušených úsecích. Od počátku tu pomáhají i příslušníci Sovětské armády, kteří jsou posádkou zcela nedaleko. Velení jim dalo samozřejmě k dispozici i příslušnou techniku. České vládní komise je stále za tuto službu odměňují různými uznáními, a to čestnými i věcnými.

poskytnout ubytování. Nová léčebna, kde bude např. 200 jednolůžkových pokojů a řada dvoulůžkových, má být dostavěna napřesrok.

PACKER

We need a dependable individual who would like to work in our shopping department. Your duties would be packing small machine parts in boxes and getting them ready for shipment. Our company offers excellent pay, good benefits and pleasant working conditions. CALL BOB MCKINNEY AT 439-1150

R. J. Frisby MFG. CO.

150 CHASE AVE.,
ELK GROVE VILLAGE,
ILL.

An Equal Opportunity
Employer

MODEL MAKER Experienced in working with plexiglas also making jigs and fixtures. Call (212) 723-2200.

MECHANIC—TRUCKS

Must know air brakes & hydraulic truck systems. Must have own tools. Call (291) 248-0550, Ask for shop foreman.

6 spindle machine. Must be able to make adjustment on tools and maintain machine, top wages and benefits.

Call Mike Rosinia —
378-7800
Chicago, Illinois

ELECTRICIAN

Electrical contractor seeking reliable electrician with solid electrical background in residential and commercial wiring. Good pay, insurance, profit sharing and steady work. Call betw 9-3:30 (201) 796-5298.

MACHINIST — Full time or part time. Age no barrier. Small Shop. 2 yrs. exp. Benefits. Call until 6 P.M. 201-666-9772

MACHINE OPERATORS — Paper slitting, night shift. Need experienced slitter operators for Dusenbery type shear cutter. Excellent pay, full family benefits. Call 201. 297-6300 P. Robine for appointment.

KEYPUNCH OPERATORS — Experienced 029, 059, 129, key to disc. Full time days, part time nights. Many benefits. Excellent working conditions. Rahway area. (201) 382-7502, Universal Data Systems.

Úradný tlmočník, preklady do všetkých jazykov • 24 hodinová služba • Najnižšie ceny • Tiež emigračné otázky a príprava na občanstvo M. Horak, 22-79 Mott Ave., Far Rockaway, NY 11691 Tel.: (212) FA 7-6132

ENGINE LATHE OPERATOR

Small lathe, experienced, light production work, benefits. DOLINKO & WILKENS Inc. 1907 Summit Av. Union City, N. J. 867-6630

EASY WAY AUTO DRIVING SCHOOL, Inc.

35-12 Broadway, Astoria, NY 11103 • Tel.: (212) 932-2525 • Můžeme vám pomoci k řidičskému průkazu, i když neumíte číst anglicky.

PRESSMAN

Experienced to operate Flexo-Press. Apply at **PURITAN PACKAGING** 236 Blackford Ave., Middlesex, N. J. (201) 469-1366

PIPE WELDER, experienced, also electric wireman for panels Equipment Specialists. 648 W. First ave., Roselle, N.J.; (201) 241-7100.

ALL AROUND MACHINIST ALSO LENS POLISHERS**AND GRINDERS**

with Potential for

Advancement

Excellent benefits.

Near transportation.

For personal Interview Call:

FJW INDUSTRIES

259-8100 Hans Mack
215 E. Prospect Avenue
Mt Prospect, Illinois

ASSEMBLERS,**ELECTRONICS**

An Equal Opportunity Employer will train, steady work, holidays, vacations sick days.

UTEC

Universal Technology Inc.
29 Commerce Ct.
(off Ozone Ave.)
Verona N.J. (201) 857-0440
Public service buses 29, 114, 116.

AUTOMATIC Transmission builder, exp'd. Must have own tools. Good pay, 5 day week. Call: (201) 772-3182.

PRESSMAN —

A. B. Dicks, Multi, Opportunity to advance. Experience necessary. Growing printer in Roselle. Call 201-245-7800.

FOUNDRY**GREY IRON****EXPERIENCED****JOURNEYMAN****SQUEEZER FLOOR****MOLDERS**

must be able to pass physical examination. Good wages. Fringe Benefits. Pension plan. Insurance package, incl. major medical and steady work.

Write or apply at:

KENT FOUNDRY CO.,
514 Butterworth S. W.
Grand Rapids, MI 49504

DRIVER — to pick up & deliver. Tractor-Trailer Exp. Helpful Call (201) 248-0550.

PRESS OPERATORS

29" presses — Must have exp. Also AB dick & davidson press operator. Bindery help needed also. This is a commercial plant. Lawlor Enterprises — Berlin Printing, Union area (201) 233-5300.

INJECTION MOLDING FOREMAN (M/W) —

Or blow molding foreman. Experienced. Salary open. Full fringe benefits. Northern N.J. location. Easy access. Call Dave Shandolow (201) 843-7141.

MAINT. MECHANIC

N. E. Bronx chemical mfg plant requires individual expd in industrial equipment, boilers, pumps, pipe, fitting & welding. Good salary & bnfts incl: Hosp, Major Medical & Dental. Mr. Erlanger (212) 324-7550.

TRAINEE**FIRST SHIFT AND****SECOND SHIFT**

Steady employment with printed circuit manufacturer. (201) 272-5198; 9 a.m.-4 p.m. For appt.

SEWING MACHINE OPERATORS

— Experienced, high salary, steady work.

ALPINE HANDBAGS.

130-8th st., Passaic, N. J.
Call (201) 473-0358.

FITTER

FULL OR PART TIME position for experienced fitter for Sales Floor Work.

Apply in person or call after 12 Noon
WM. A. LEWIS
Hillside Shopping Center
449-8800

or
Winston Plaza
Shopping Center
Melrose Pk., Ill.
681-1130

WELDER — Fitter, jobbing shop or conveyor experience preferred. Able to set up own work. 725 Fairfield ave., Kenilworth, N.J. (201) 245-9335.

COOK

(Short Order).

Live in, private room. Howard Johnson's Motor Inn. (201) 636-2700. Mr. Sideris, Jr.

MAINTENANCE

New apt. house, centrally located, some mechanical aptitude couple preferred, good starting salary, plus 2 bedroom apt. with utilities. Call (518) 465-2293.

MILLING MACHINE OPERATOR

Expd. Must be able to setup. Swing shift.

T. SHRIVER & CO.
850 Hamilton St.
Harrison, N. J.
(201) 484-2500

CESKOBRATSKY PRESBYTERNI SBOR MISTRA**JANA HUSA**

During the summer months, the Jan Hus Church will worship with the Church of the Epiphany, East 74th Street and York Avenue at 10:30 Sunday mornings.

Czech Bible Hour is discontinued until Fall.

The Senior Citizen's Club has a full schedule of summer activities including weekly bus trips. For information, telephone BU 8-6743.

SET-UP MAN — And operator for Brown and Sharp automatic screw machines. Phone COLLECT (717) 296-6031 or write Hoegger Supply Co., P.O. Box 368, Milford, Pa.

SLITTER OPERATOR

Cameron heavy web experience desired. Will train with allied exper. Top rate, union shop, all benefits. SUPERIOR TAPE CORP. (201) 489-2011.

SHAPER OPERATOR

Expd. Must be able to setup. Swing shift.

T. SHRIVER & CO.
850 Hamilton St.
Harrison N. J.
(201) 484-2500

R.N.

Full Time 11 to 7 a.m.

L.P.N.

7 to 3 p.m. Full time Top wage scale with benefits. Modern nursing home in Wayne, N. J. (201) 345-0555.

BE YOUR OWN SUPERVISOR

Tool maker or machinist, excellent opportunity with project developments. Must be imaginative and mechanically creative. Salary to match talent, Holidays, Fringes, Steady work, Write or Call Rue Bro, 1002 Grand St, Brooklyn N.Y. (212) ST-2. 6885.

MACHINIST

Lathe production. 1st Class, \$250 per week. (212) 674-0600

AUTO BODY MAN/ W — Wanted for quality jobs.

Experienced —

(201) 278-3542

MAINTENANCE MECHANIC —

all around maint. Mechanic with elec. exper. Good starting pay. Good fringe benefits. Call Mr. R. Mathera — Chemical Div. 1251 W. 46th St. 927-3000, ext. 340. Chicago, Illinois

LPN — 3:30-11:30 p.m. shift, 3 weekends per month. Dolly Mount Nursing Home, 20 Valley Rd., Clifton, N. J. (201) 525-7677.

MAINTENANCE MAN

General factory maintenance. Knowledge of machinery and electric repairs. Steady position. Benefits. Apply 8:30 AM to 12:30 PM, General Mirror Corp, 481 East 19th St, Paterson N. J. (201) 742-8286.

JOB OPPORTUNITIES

Several immediate openings in plastic and woodworking plant. Experience preferred, but not required. Starting rate \$2.40 per hr. and up depending on experience.

Apply in person

COLT INDUSTRIES
J. SCOTT OPERATION
81 Sherman Pl., Garfield N.J.
(201) 340-0550

COOK/

kitchen manager wanted for senior citizen luncheon program, 30 hour week beginning late Sept. Call Mrs. Watson mornings, (212) 535-5235.

Naše knihy v exilu

Knihy vlastní edice a všech exilových nakladatelství do celého světa zasílá

LITERÁRNÍ KLUB

K.J. Krušina, Fack, S-126 08 Hagersten 8, Sweden, Europe. Napište si o prospekt

TOOL & DIE MAKERS

1st & 2nd Class. Good oppty in expanding company. Over. time, steady, benefits.

DYNACRAFTERS

Brooklyn N. Y.
(212) 237-0888

MAINTENANCE-HELPER

Durey-Libby Edible Nuts Inc. 100 Industrial Rd. Carlstadt N. J. (201) 939-2775.

PRESSERS & OPERATORS

— Steady work. All benefits. Mens Jackets, No. 3 bus to door call (201) 777-4213.

GENERAL MACHINE SHOP HELP

for small manufacturing firm. Will be required to make local truck deliveries & pickups. Full time. Call (201) 469-7373.

Odeslání zahraničních léků**Vaším drahým i bez předpisu****přesně a rychle zařídí**

mag. farmacie z ČSR Olga Olešovská

3101 BLOOR ST. W., SUITE 204, ISLINGTON M9A 4L3, ONT. CANADA. • TELEFON během dne 233-6046 večer 248-1959

Nyní k dostání: Magnetické náramky proti reumatismu.

I AM INTERESTED in the art works of ALFONS M. MUCHA, the Czech artist. If you have any of his works for sale — paintings, post cards, posters etc. — please call (201) 871-3691 Saturday or Sunday, weekdays after 6 PM, or write c/o this paper.

Staňte se i Vy členy Seznamovacího centra, které pro Vás v době kratší či delší (ve spolupráci s Vámi) najde vhodného partnera. V tomto hledání, v této službě — sblížíme lidi z různých měst, států i kontinentů. Pište si o členské podmínky na Seznamovací centrum, P. O. Box 1067, Glendale Hgts, Ill. 60137, USA Na téže adrese obdržíte nový seznam knih pouze za poštovné. (Detektiv, dobrodruž, romány, nauč. — všechny žánry).